

Søndre Follo Renseanlegg IKS - Oppfyllelse av renskrav

Saksbehandler: Nils Erik Pedersen

Saksnr.: 14/01371-78

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for teknikk og miljø

26.04.2018

Formannskapet

02.05.2018

Kommunestyret

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret er kjent med at tilført mengde avløpsvann er i ferd med å overgå renskapasiteten på Søndre Follo Renseanlegg og at det er behov for å treffe umiddelbare tiltak for å overholde lov og forskrift.
2. Kommunestyret gir ordfører fullmakt til gjennom representantskapet å pålegge selskapet å gjennomføre nødvendige og hensiktsmessige tiltak for å imøtekomme fylkesmannens krav. I første omgang bør dette være å etablere et ekstra sedimenteringsbasseng og på sikt ferdigstille et nytt rensanlegg. Løsningen forutsetter at selskapet får innvilget videre dispensasjon fra sekundærrensekravet fra fylkesmannen.
3. Selskapsavtalen for Søndre Follo Renseanlegg, punkt 11.1 endres til: Selskapets låneramme settes til kr. 100 millioner. Selskapet kan bare ta opp lån til kapitalformål eller konvertering av gammel gjeld.

Ås, 16.04.2018

Trine Christensen
Rådmann

Nils Erik Pedersen
Teknisk sjef

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for teknikk og miljø

Formannskapet

Kommunestyret

Vedlegg:

1. Vurdering Søndre Follo Renseanlegg - Rambøll
2. Rapport_Nytt sedimenteringsbasseng
3. Søndre Follo Renseanlegg - Nytt rensanlegg
4. Pålegg om utarbeidelse av fremdriftsplan for nytt rensanlegg for Søndre Follo rensanlegg

Ås kommune

5. Klage på lukt fra Søndre Follo Renseanlegg - pålegg om tiltak
6. Søndre Follo renseanlegg IKS - Selskapsavtale

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

De mest relevante dokumentene er samlet i saken.

Saksbehandler sender vedtaket til:

Søndre Follo Renseanlegg IKS

Saksutredning:

Sammendrag:

Kapasitetsgrensen for rensing av avløpsvann ved Søndre Follo Renseanlegg IKS (SFR) er i ferd med å bli nådd. Det er problemer med å overholde renskravene i utslippstillatelsen og det er gjentakende problemer med lukt til sjenanse for nærliggende omgivelser.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har pålagt SFR å utarbeide en fremdriftsplan som viser ferdigstilling av nytt renseanlegg innen 2019, samt gjennomføre luktreducerende tiltak.

På oppdrag fra ordførerne i eierkommunene har rådmannen i Ås fått utredet en alternativ løsning. Alternativet er sammenholdt med løsninger utredet på bestilling fra selskapet.

Basert på foretatte utredninger anbefaler rådmannen at det iverksettes kapasitetsøkende tiltak på renseanlegget for å imøtekomme kravene fra fylkesmannen. Det er en forventning om at gjennomførte tiltak vil medføre en utsettelse av behovet for ferdigstilling av nytt anlegg.

Fakta i saken:

Søndre Follo Renseanlegg er et gammelt renseanlegg med kjemisk felling som primær rensetrinn. Anlegget er dimensjonert for 25.000 personequivallenter (PE) og er i ferd med å nå, og har til dels nådd, kapasitetsgrensene. I henhold til forurensningsforskriften skal anlegg av denne størrelsen også ha biologisk rensing (sekundærkrav) i tillegg til kjemisk felling. Det er gitt dispensasjon fra dette kravet for en del eldre anlegg, men ved bygging av nytt, eller ved vesentlig utvidelse, vil kravet komme. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har gjennom flere år oppfordret SFR til å starte planlegging av nytt renseanlegg.

Den 30.03.2015 fikk SFR pålegg om å utarbeide en fremdriftsplan for ferdigstilling av nytt renseanlegg innen 2019 (se vedlegg).

I K-Sak 57/15 den 02.09.2015 vedtok kommunestyret i Ås:

Selskapsavtalen for Søndre Follo Renseanlegg, punkt 11.1 endres til: Selskapets låneramme settes til kr 80 millioner. Selskapet kan bare ta opp lån til kapitalformål eller konvertering av gammel gjeld»

Kommunestyret i Vestby kommune hadde oppe en tilsvarende sak den 02.02.2015 (K-3/15) med følgende vedtak:

Ås kommune

Saken utsettes. Selskapet bes legge fram en sak for eierkommunene med hvordan dette bør løses, alene eller i samarbeid med andre, økonomiske konsekvenser for innbyggerne, før kommunestyret tar endelig stilling til økt låneramme.

Rådmannen i Vestby planlegger å fremme en tilsvarende sak som denne for kommunestyret i Vestby.

Den 20.02.2018 kom det pålegg om iverksetting av umiddelbare luktreducerende tiltak. Fylkesmannen ser alvorlig på at luktproblemene ennå ikke er løst til tross for at fylkesmannen ved flere anledninger har pålagt SFR å løse luktproblemene (se vedlegg).

Følgende tiltak er utredet på bestilling fra SFR:

1. Nytt renseanlegg.
2. Utvidelse av eksisterende anlegg med et nytt sedimenteringsbasseng.

Følgende tiltak er utredet på bestilling fra rådmannen i Ås på vegne av eierkommunene:

3. Samarbeid med Frogn kommune og utnyttelse av restkapasitet ved Frogn renseanlegg - Skiphelle.

1 - Nytt renseanlegg (se vedlegg). Asplan Viak har utredet følgende alternativ:

- Alternativ 1: Nytt renseanlegg dimensjonert for 54 000 PE som skal behandle avløpsvann fra Ås og Vestby, samt motta slam fra Frogn og Nesodden.
- Alternativ 2: Nytt renseanlegg dimensjonert for 54 000 PE med mulighet for utvidelse til 100 000 PE for å kunne motta avløpsvann fra Frogn og Nesodden i tillegg til Ås og Vestby.
- Alternativ 3: Nytt renseanlegg dimensjonert for 100 000 PE som skal behandle avløpsvann fra Ås og Vestby, samt Frogn og Nesodden.

Budsjettkostnadene for nytt renseanlegg er estimert til henholdsvis 368, 540 og 490 millioner kroner for alternativ 1, 2 og 3.

2 – Utvidelse av eksisterende anlegg med et nytt sedimenteringsbasseng (se vedlegg). Norconsult har utredet muligheten for å etablere et nytt sedimenteringsbasseng ved siden av dagens basseng. En slik utvidelse øker kapasiteten på den kjemiske fellingen til ca. 41.000 PE.

Budsjettkostnaden for dette tiltaket isolert sett er på ca. 22 millioner kroner. Dette inkluderer overbygg over nytt og eksisterende basseng, hvilket vil være et viktig luktreducerende tiltak. Det må påregnes at det tilkommer kostnader for å tilpasse anleggets øvrige komponenter, bl.a. slambehandling, til økt belastning. Forventet total kostnad 40-45 millioner kroner.

3 - Samarbeid med Frogn kommune og utnyttelse av restkapasitet ved Frogn renseanlegg - Skiphelle (se vedlegg). Frogn kommune har i sin hovedplan avløp og vannmiljø 2017-2022 sett på muligheten for å samarbeide med SFR. Rådmannen i Ås har på oppdrag fra representantskapet bestilt en utredning for å se på en mulig felles utnyttelse av restkapasitet ved Skiphelle renseanlegg. Rambøll, som har driftsassistansen ved både Skiphelle og SFR, har utredet samlet restkapasitet og sett på muligheten for å dekke behovet for utvidet kapasitet på SFR ved å pumpe avløpsvann over til Skiphelle.

Ås kommune

Det antas å være en restkapasitet på Skiphelle på ca. 10.000 PE. ÅF Reinertsen beregnet i 2016, på oppdrag fra Frogn kommune, kostnadene ved en overføringsledning mellom Skiphelle og SFR til ca. 40 millioner kroner. I tillegg må det påregnes tiltak på SFR og Skiphelle for bl.a. lagring og mottak av avløpsvann, samt utvidet slambehandling.

Selskapsavtale for SFR

Alle interkommunale selskap har en selskapsavtale som regulerer selskapets formål, oppgaver og forholdet til eierkommunene. Selskapsavtalene regulerer også selskapets låneramme og hvilke formål selskapet kan låne midler til. I selskapsavtalen for SFR er selskapets låneramme satt til 40 millioner kroner. En betydelig andel av denne er allerede benyttet til tidligere investeringer. Det er behov for å utvide lånerammen for å kunne gjennomføre nødvendige tiltak. En endring av selskapsavtalen forutsetter enighet blant eierkommunene. Dette medfører at samtlige medlemmer i representantskapet må stemme for endringen.

Vurdering:

En rekke ulike fagmiljøer har vurdert tilstanden ved SFR. Det er en samlet enighet om at anleggets kapasitetsgrense er nådd og det er behov for tiltak for å imøtekomme fylkesmannens krav til renseeffekt og luktreduksjon. Basert på fylkesmannens pålegg haster det med å komme i gang med konkrete tiltak.

Anlegget er gammelt og benytter til dels gammel teknologi. Det forventes en betydelig befolkningsvekst i Ås og Vestby. For å imøtekomme fremtidens krav til rensekapasitet og –metode er det behov for å bygge nytt anlegg. Et nytt anlegg utgjør imidlertid en betydelig kostnad. Dersom det kan gjøres tiltak på dagens anlegg, og dermed utsette investeringen, vil dette ha stor betydning for utviklingen i avløpsgebyrene for eierkommunene.

Frogn renseanlegg har ledig kapasitet. For at SFR skal kunne utnytte denne må det etableres en pumpeledning mellom Skiphelle og SFR. Denne vil på et senere tidspunkt kunne benyttes for å overføre avløpsvann fra Frogn til et nytt SFR. Det er imidlertid betydelige tekniske og driftsmessige utfordringer knyttet til at denne ledningen skal pumpe avløpsvann fra inntil 10.000 PE fra SFR til Skiphelle og samtidig ha kapasitet til på sikt å kunne pumpe avløpet fra 25-30.000 PE motsatt vei.

Etablering av et nytt sedimenteringsbasseng på SFR er den teknisk enkleste løsningen å etablere og drifte. Det er videre også den økonomisk rimeligste løsningen.

Løsning 2 og 3 utgjør begge alternativer som bygger videre på dagens utslippstillatelse basert på kun krav til primærrensing. Skal løsningene kunne benyttes forutsettes derfor en dispensasjon fra sekundærrensekravet fra fylkesmannen. Det er kun løsningen med et nytt anlegg som vil tilfredsstille dette kravet.

Rådmannen har vært i kontakt med fylkesmannen. Fylkesmannen er informert om de ulike alternativene og avventer en søknad i løpet av mai 2018 med en konkret vurdering av anleggets kapasitet, befolkningsutvikling, kapasitetsbehov, planlagte

Ås kommune

tiltak og mulighet for overholdelse av rensekrav over de neste årene. En forutsetning for dette er at det vises en tidslinje som ender opp i et nytt renseanlegg. Dersom fylkesmannen kommer til at en dispensasjon fra sekundærrensekravet ikke kan innvilges må ferdigstilling av et nytt renseanlegg prioriteres.

Styrets behandling

Styret i SFR behandlet de ulike alternativene i sitt styremøte den 17.04.2018 (sak 9/18) med følgende vedtak:

A: Utbedre luktproblematikk for å tilfredsstille FMOA's pålegg i hht brev 22 februar om å sanere luktkilder. Styret ber Administrasjonen bestille pålagt luktkartlegging med balansering av kostnad når finansiering av sedimenteringsbasseng foreligger.

B: Utvidet prosjekt for økning av kapasitet ved å bygge på 1 stk sedimenteringsbasseng.

C: Forslag A+B forutsetter att Fylkesmann godkjenner videre drift av samme anlegg med samme rensekrav.

D: styret foreslår at lånerammen økes med 60 millioner til 100 millioner for å gjennomføre ovenstående prosjekt.

Økonomiske konsekvenser:

Kostnadene til drift, vedlikehold, renter og avdrag på investeringer tilknyttet SFR inngår i kommunens selvkostregnskap og belastes innbyggernes avløpsgebyr. Det er ikke gjennomført konkrete beregninger av driftskostnadene ved de ulike alternativene og det er dermed ikke mulig på nåværende tidspunkt å beregne hvordan de ulike løsningene påvirker den fremtidige gebyrsituasjonen.

Ås kommune har relativt lave avløpsgebyrer sett i forhold til nabokommunene. Det er gjennomført investeringer for 20-25 millioner kroner årlig de siste årene i nytt VA anlegg og det ligger inne investeringer for 30-35 millioner kroner årlig i HP 2018-21. Det er fortsatt midler på selvkostfondet.

En investering på SFR på 40-45 millioner kroner de neste par årene vil øke renter og avdrag hos selskapet. Kostnaden fordeles mellom Ås og Vestby som eierkommuner. Investeringen vil dermed medføre en relativt sett begrenset økning på avløpsgebyrene i Ås kommune.

Et nytt anlegg vil i større grad påvirke gebyrene. Ved en utsettelse av ferdigstillingen vil det imidlertid også være flere abonnenter å fordele kostnadene på.

For å gjennomføre nødvendige tiltak, samt gi selskapet en viss grad av handlingsrom i tiden fremover, anbefale rådmannen at lånerammen utvides til 100 millioner kroner.

Miljømessige konsekvenser:

SFR ligger helt på grensen av gjeldende utslippskrav. Renset avløpsvann og nødoverløp fra anlegget ledes ut i Oslofjorden. Det er viktig for vannkvaliteten i fjorden at anleggets renseeffekt er så god som mulig og det er nødvendig at det iverksettes tiltak for å øke behandlingskapasiteten og anleggets renseeffekt.

Alternativer:

Kommunestyret kan velge å be representantskapet fremskynde prosessen med bygging av nytt renseanlegg og ikke gå veien om bygging av et nytt

Ås kommune

sedimenteringsbasseng. Lånerammen bør da utvides til 500 millioner kroner. Sannsynligheten for enstemmighet i representantskapet om dette vurderes, basert på signalene fra Vestby, som liten på nåværende tidspunkt.

Konklusjon med begrunnelse:

Det anbefales at ordfører gjennom representantskapet pålegger selskapet å gjennomføre nødvendige tiltak for å overholde fylkesmannens krav. I første omgang bør dette være å etablere et ekstra sedimenteringsbasseng og på sikt ferdigstille et nytt renseanlegg.

Løsningen forutsetter at selskapet får innvilget videre dispensasjon fra sekundærrensekravet fra fylkesmannen.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart